

Muzeum
města
Prahy

Tisková zpráva

Žena, která zachránila kus světového dědictví

Praha 11. 10. 2023 – Výstava „Věra Běhalová 100“ mapuje osudy historičky architektury 19. a 20. století, která se zasloužila o záchranu Loosových interiérů. Jedná se o reprízu autorské výstavy spisovatele Davida Růžičky, kterou připravil v roce 2022 společně s Plzeňským literárním festivalem u příležitosti 100 let od narození této významné badatelky dějin moderní architektury. Výstava ve Studijním a dokumentačním centru Norbertov potrvá od 12. 10. 2023 do 28. 1. 2024 a představí nejen samotnou Věru Běhalovou, ale i plzeňskou tvorbu světoznámého architekta Adolfa Loose.

Věra Běhalová se narodila 31. července 1922 v Prostějově. Ve 40. a 50. letech 20. století čelila kvůli své činnosti perzekucím ze strany totalitních režimů. V druhé polovině 60. let se ocitla v Plzni, kde se začala intenzivně věnovat odkazu Adolfa Loose. Zaznamenávala vzpomínky pamětníků, ale navázala také korespondenci s Loosovými bývalými spolupracovníky, klienty a přáteli. S mravenčí pečlivostí a oddaností se pustila do pátrání po všech stopách, které po Loosovi v Plzni zůstaly.

Po emigraci do Vídně v roce 1968 svého bádání nezanedala. Stále se věnovala Loosovu dílu a pokračovala v jeho studiu. V lednu 2010 Věra Běhalová odešla z tohoto světa, ale její dědictví a vášeň pro architekturu zůstaly živé. „***Věru Běhalovou jsem měla tu čest poznat osobně po dokončení obnovy a restaurování Müllerovy vily,***“ říká vedoucí Centra památek moderní architektury MMP ***Maria Szadkowská.*** „***Během nového průzkumu Loosova díla, který jsem prováděla společně s architektkou a teoretičkou architektury Leslie Van Duzer v letech 2003–2008, nám poskytovala cenné rady a informace, které se staly základními kameny nové výstavy a knihy Adolf Loos – dílo v českých zemích,***“ dodává kurátorka výstavy věnované osobnosti, která se navržením řady Loosových interiérů v Plzni za kulturní památky zasloužila o jejich záchranu před zničením.

Kontakt pro bližší informace

Martina Moravcová

Tisková mluvčí MMP

media@muzeumprahy.cz

T+ 420 221 012 944, M+ 420 725 847 873

Mgr. Maria Szadkowska

Vedoucí Centra památek moderní architektury

szadkowska@muzeumprahy.cz

Více informací:

Věra Běhalová. Ušlechtilost a síla v křehké kráse.

Slovy Marie Szadkowské, vedoucí Centra památek moderní architektury MMP

Věra Běhalová, narozená 31. července 1922 v malebném Prostějově, přišla na svět do zámožné měšťanské rodiny, která jí poskytla základní oporu a prostor pro její vzletné aspirace. Ve svém rodném městě absolvovala dívčí reálné gymnázium, kde se jí osudným stalo setkání s učitelem matematiky, moudrým průvodcem uměním a architekturou Jaroslavem Pacákem. Jeho vášnivé vyprávění o umění a historických památkách vtiskly Věřinu životu zcela nový směr. Stalo se zřejmým, že její cesta k dějinám umění je ta pravá, na niž se má vydat. Avšak osud měl jiné plány, a tak byla Věra Běhalová nucena své umělecké ambice odložit na dobu poválečnou. Místo toho se ponořila do studia cizích jazyků a po válce našla svou cestu k práci pro švýcarský Červený kříž. To však bylo pouze přechodné období, které ji směřovalo k naplnění jejích snů. Nakonec se mohla zapsat na Univerzitu Karlovu, aby studovala hudební vědu a dějiny výtvarného umění.

Jejími učiteli a průvodci na této životní cestě byli významní historikové umění a architektury jako Antonín Matějček, Jan Květ, Jaroslav Pěšina, Jaromír Pečírka, spolu s filozofem Janem Patočkou a profesorkou Růženou Vackovou. Věra Běhalová se stala jedním z těch výjimečných studentů, kteří po válce oživilo studium umění svým nadšením a vášní.

Před rokem 1948 měla Věra Běhalová možnost strávit půlroční stáž na Universitá per gli stranieri v italské Perugii, což ještě více obohatilo její vědomosti a pohled na umění. Její život byl plný výzev a dobrodružství, ale nakonec se stala uznávanou osobností v oblasti kunsthistorie, zanechávající svůj nezměrný odkaz ve světě umění.

Věra Běhalová je jednou z těch osobností české kulturní scény, jejíž osudy jsou pečlivě zdokumentovány především v policejních archívech. Díky pozornému bádání Kamila Rodana, historika Slezského zemského muzea v Opavě, máme dnes možnost seznámit se s životním příběhem Věry Běhalové, jejíž osud byl po roce 1948 dramaticky ovlivněn politickými událostmi.

V 50. letech dvacátého století byla Věra Běhalová přísně vyšetřována a obviňována z vlasteneckých aktivit, šíření náboženské výchovy a zasílání špionážních zpráv do Vatikánu. Nakonec byla odsouzena k těžkému sedmiletému trestu za špionáž. Po náročném a krutém pobytu ve věznění v různých vězeňských zařízeních se vrátila do svého rodného Prostějova. Po krátkém zotavení se rozhodla znovu odejít do Prahy, kde se musela věnovat podružným pracím, protože cesta na vysokou školu byla pro ni definitivně uzavřena.

Přesto stále projevovala trvalý zájem o výtvarné umění a architekturu a snažila se v tomto oboru aktivně působit. Pravděpodobně díky svému neúnavnému úsilí se jí podařilo získat místo památkářky na Krajském středisku státní památkové péče a ochrany přírody v Plzni, kde se od začátku 60. let minulého století věnovala průzkumu a evidenci díla světoznámého architekta Adolfa Loose, a to především v Plzni, kde Loos působil s přestávkami od roku 1907 do roku 1930. Stala se tak první historičkou, která se zasloužila o objev a zachování Loosových realizací v Plzni. S pečlivostí a oddaností zpracovala podrobnou fotodokumentaci interiérů a exteriérů Loosových děl včetně podrobného odborného popisu památek. Tyto evidenční karty jsou dodnes cenným pramenem informací o práci tohoto významného architekta u nás.

Během svého průzkumu Věra Běhalová udržovala přímý kontakt s Bořivojem Kriegerbeckem, Loosovým asistentem a pomocníkem, který sepsal vzpomínky na svou spolupráci s Adolfem Loosem, které byly nedávno publikovány. Intenzivní kontakt mezi Bořivojem Kriegerbeckem a Věrou Běhalovou dokládá dochovaná korespondence, která je unikátním zdrojem informací o Loosových realizacích a jeho vztazích s klienty, řemeslníky, spolupracovníky a přáteli.

Podle slov samotné Věry Běhalové bylo zkoumání a znovuobjevování Loosových prací jedním z nešťastnějších období v jejím životě, avšak toto období bylo krutě přerušeno událostmi roku 1968.

Tentokrát už Věra Běhalová nechtěla riskovat další pronásledování a vězení, a tak díky podpoře svých přátel opustila vlast a odjela do Rakouska. Ve Vídni se rozhodla studovat archeologii a dějiny umění. Své studium zakončila úspěšnou obhajobou disertační práce o jednom z Loosových děl, švýcarské vile Karma. V té době jí bylo 52 let, a tak stála na prahu své nové kariéry a nových výzev. Působila jako historička umění na vídeňské univerzitě, kde se zasloužila o propagaci českého moderního umění.

Je autorkou mnoha článků a publikací o uměleckém řemesle, architektuře, a především statí věnujícím se dílu Adolfa Loose v českých zemích.